

STATISTIKRAPPORT

Sparbarometern

- andra kvartalet 2006

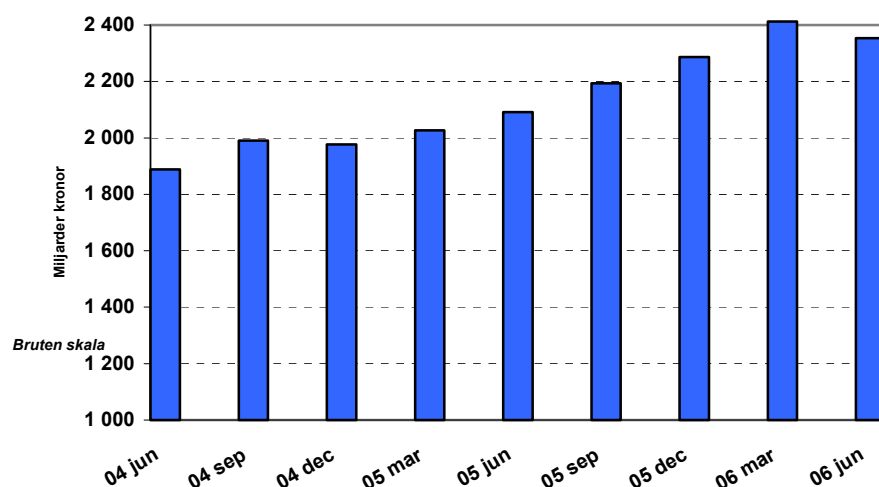
Sparbarometern visar hushållens finansiella sparande och skuldsättning över tiden och hur detta sparande fördelats mellan olika sparformer. Den ger dock ingen fullständig bild av förmögenhetssituationen, eftersom statistiken bara avspeglar det finansiella sparandet och de finansiella tillgångarna – bankinlåning, pensionsförsäkringar, fonder etc. Det innebär att hushållens investeringar i egna hem och i andra reala tillgångar inte finns med. I en samlad bedömning av hushållens förmögenhetsutveckling och skuldsättning måste man givetvis beakta även de reala tillgångarnas värde. Nämnas ska dock att statistiken från och med 2006 även avspeglar en del av det reala sparandet, på så sätt att den även innefattar värdet av hushållens bostadsrättsandelar. Dessa data har även tillförts statistiken bakåt. Redovisningen av tillgångssidan i sparbarometern blir därmed densamma som i SCB:s finansräkenskaper.

Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom cirka en månad efter kvartalsskifte. Eftersom materialet baserar sig på korttidsstatistik kan det ske revideringar när årsstatistiken blir tillgänglig.

Hushållens finansiella förmögenhet och skuldkvot

Hushållens finansiella nettoförmögenhet - tillgångar minus skulder – ökade stadigt under hela 2005, efter en svacka hösten 2004. Till stor del förklaras utvecklingen av aktiepriserna - under 2005 steg aktiekurserna på Stockholmsbörsen med cirka 30 procent. Utvecklingen fortsatte i samma riktning under årets första kvartal, men genom att börsutvecklingen sen vände neråt bröts trenden. Därför kan en viss nedgång i nettoförmögenheten bokföras för årets andra kvartal.

**Hushållens finansiella nettoförmögenhet vid kvartalsslut
(inkl. kollektiva försäkringar) 2004 kv. 2 - 2006 kv. 2**



2005 uppvisade en ganska kraftig skuldökning – 177 Mdr kronor - men en ännu kraftigare ökning av tillgångsvärdena på 423 Mdr kronor. Under första halvåret 2006 har bruttoförmögenheten ökat med 120 Mdr kronor, skulderna med 90 mdr och således nettoförmögenheten med 30 Mdr. Motsvarande siffror första kvartalet 2005 var 158 Mdr, 81 Mdr respektive 77 Mdr kr. Kombinationen av en svag börsutveckling och en något kraftigare låneökning förklarar alltså skillnaden. Detta avspeglas också i en ökad skuldkvot, dvs. förhållandet mellan skulder och finansiell förmögenhet under andra kvartalet.

Hushållens ställning*

Miljarder kronor	04 jun	04 sep	04 dec	05 mar	05 jun	05 sep	05 dec	06 mar	06 jun
Finansiella tillgångar	2 740	2 859	2 854	2 915	3 012	3 147	3 277	3 419	3 397
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 400	3 534	3 567	3 646	3 763	3 910	4 054	4 217	4 211
Skulder	1 512	1 543	1 590	1 619	1 671	1 717	1 767	1 804	1 857
Finansiell nettoförmögenhet	1 228	1 316	1 264	1 296	1 341	1 431	1 510	1 615	1 540
Inkl. kollektiva försäkringar	1 889	1 991	1 977	2 027	2 092	2 193	2 287	2 413	2 353
Skuldkvot***	55,2%	54,0%	55,7%	55,6%	55,5%	54,5%	53,9%	52,8%	54,7%
Inkl. kollektiva försäkringar	44,5%	43,7%	44,6%	44,4%	44,4%	43,9%	43,6%	42,8%	44,1%

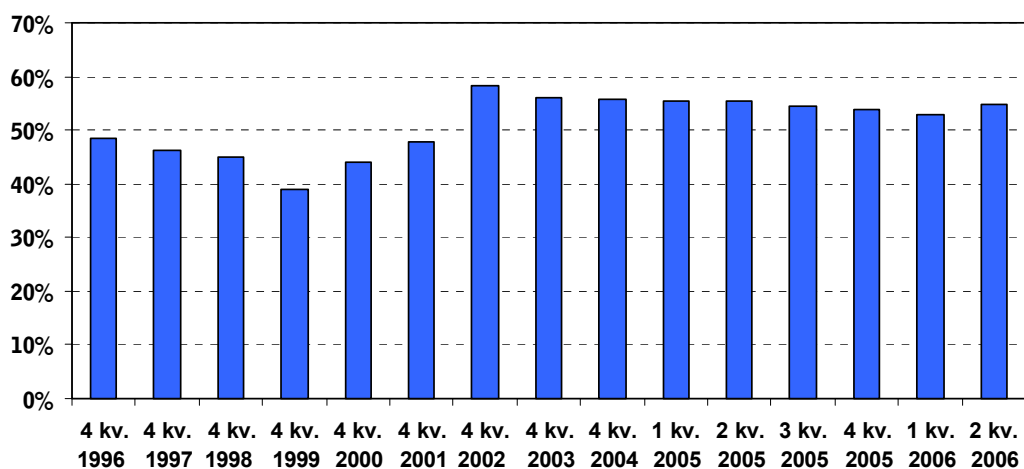
*) Exklusive hushållens intresseorganisationer.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

***) Finansiella skulder i förhållande till finansiella tillgångar exkl. kollektivt försäkringssparande.

Utvecklingen mot en allt starkare balansräkning för hushållssektor har alltså brutits. Om detta är tillfälligt eller utgör ett mer bestående trendbrott återstår att se. Samtidigt är det viktigt att hålla i minnet att vare sig det handlar om växande eller krympande nettoförmögenhet (eller någon annan aspekt på hushållens sparande och upplåning) så är det hushållen som **kollektiv** som avses. Men "hushållen" är ett mycket heterogent kollektiv, där tillgångs- och skuldsidorna skiftar starkt både till storlek och till sammansättning mellan enskilda hushåll. Det här styrs i sin tur av en rad olika förhållanden – inkomst, ålder, familjesituation och boendeform är några, skillnader i kunskap, intresse och i attityder när det gäller att spara och att ta lån är andra. Inget hushåll är riktigt det andra likt, och totalbilden för hushållssektorn avspeglar inte läget för något "typiskt" hushåll – i den mån något sådant finns.

Hushållens finansiella skuldkvot (exkl. kollektiva försäkringar)



I tabellen nedan redovisas tillgångar och skulder i relation till hushållens disponibla inkomster, dvs. inkomst efter skatter och bidrag. Från och med 2003 har förmögenheten både i brutto- och nettotermer successivt ökat i förhållande till de disponibla inkomsterna. Denna utveckling accentuerades under 2005, och har fortsatt i år, om än i betydligt mer blygsam takt.

Hushållens finansiella nyckeltal

Miljarder kronor	2001	2002	2003	2004	2005	kv 2 2006
Hushållens disponibla inkomster	1 170	1 231	1 268	1 301	1 355	1 373
Finansiella tillgångar	2 603	2 303	2 588	2 854	3 277	3 397
i procent av disponibla inkomster	222	187	204	219	242	247
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 215	2 894	3 217	3 567	4 054	4 211
i procent av disponibla inkomster	275	235	254	274	299	307
Skulder	1 228	1 324	1 451	1 590	1 767	1 857
i procent av disponibla inkomster	105	108	114	122	130	135
Finansiell nettoförmögenhet	1 375	979	1 136	1 264	1 510	1 540
i procent av disponibla inkomster	118	80	90	97	111	112
Inkl. kollektiva försäkringar**	1 988	1 570	1 766	1 977	2 287	2 353
i procent av disponibla inkomster	170	128	139	152	169	171

*) Den disponibla inkomsten för år 2005 och 2006 bygger på Konjunkturinstitutets prognoser

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Hushållens nysparande och skuldökning

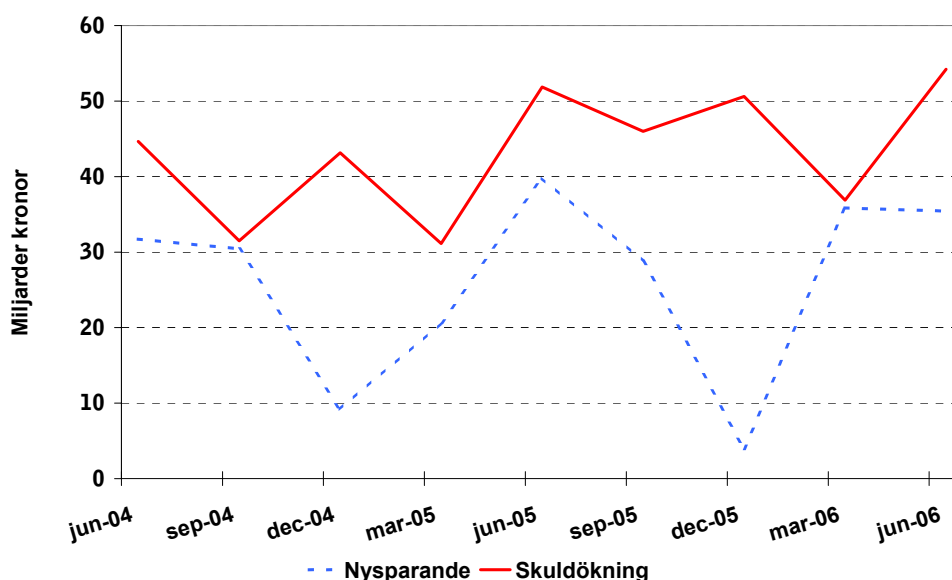
Hushållens nysparande och skuldökning

Nysparande under perioden

Miljarder kronor	2004			2005				2006	
	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.
Nysparande, brutto	31,7	30,4	9,2	20,7	39,8	28,8	4,0	35,8	35,4
Inkl. kollektiva försäkringar*	47,5	45,0	23,6	38,9	59,7	40,3	18,3	56,5	51,7
Skuldökning, brutto	44,7	31,5	43,2	31,1	51,9	46,0	50,6	36,9	54,2
Nysparande, netto	-13,0	-1,1	-34,0	-10,5	-12,1	-17,2	-46,7	-1,0	-18,8
Inkl. kollektiva försäkringar	2,8	13,5	-19,6	7,8	7,8	-5,7	-32,3	19,6	-2,5

* Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Hushållens nysparande brutto och skuldökning brutto kvartalsvis, 2004 kv. 2 - 2006 kv. 2



Som framgått har hushållssektorns förbättrade finansiella ställning t.o.m. årets första kvartal inte främst varit ett resultat av ett högt sparande, utan av att de finansiella tillgångar man har sen tidigare ökat i värde. Detta framgår tydligt när man, som ovan, jämför nysparande och skuldökning kvartal för kvartal – skuldökningen har de senaste två åren varje kvartal varit större än nysparandet. Sista kvartalet 2005 blev differensen ovanligt stor, genom att nysparandet då var nära noll. Under första halvåret 2006 har nysparandet gått upp igen, samtidigt som nyupplåningen först minskade under första kvartalet för att sedan ta fart igen under andra kvartalet.

När det gäller tillväxten av skulderna har det i hög grad varit bostadsefterfrågan och bostadspriserna som drivit utlåningen, och det är följaktligen bolåneinstituten som i första hand ökat sin utlåning. Det är också en ganska dämpad utlåningsökning från boinstituten som främst förklarade den lägre utlåningstillväxten under första kvartalet. Under andra kvartalet ökade hushållen sin skuldsättning mot bolåneinstituten något, samtidigt som lånen i bankerna ökade ganska kraftigt.

Sparformernas utveckling

Hushållens nysparande fördelat på sparformer

Transaktioner under perioden

	2004			2005				2006	
	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1kv.	2 kv.
Miljarder kronor									
Försäkringssparande, individuellt*	13,1	9,7	9,0	1,3	6,0	1,4	6,3	4,8	2,8
Aktier	-2,6	-1,5	-3,7	-1,9	-6,5	1,1	0,7	6,0	0,0 ****
Fonder	5,0	4,6	5,6	2,7	1,7	4,8	3,0	1,9	-12,3
Därav svenska fondandelar	2,8	0,6	0,5	2,2	0,3	2,7	3,4	3,1	-11,8
Därav utländska fondandelar	2,2	4,0	5,1	0,5	1,4	2,1	-0,3	-1,2	-0,5
Bankinlåning**	13,0	17,8	-21,1	20,4	22,7	20,3	-14,1	24,1	45,5
Obligationer	-0,4	-1,6	13,9	-1,4	8,4	0,4	1,4	1,1	0,2
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	1,8	0,1	3,0	-2,1	4,0	-0,6	3,0	-2,6	0,4
Bostadsrättsandelar	2,7	1,3	2,5	1,3	2,9	1,4	3,0	0,8	0,0
Övriga finansiella tillgångar***	-1,0	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,6	-0,2	-0,7
Totalt	31,7	30,4	9,2	20,7	39,8	28,8	4,0	35,8	35,9

*) Beräkningsmetoden har under 2002 ändrats från att tidigare haft bolagsnivån som bas till att nu utgå från försäkringsgren.

**) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

***) Kundlikvidfordringar

****) Nysparandet i svenska aktier finns inte tillgängligt för den senaste perioden.

Det mest tydliga draget under det andra kvartalet har varit den kraftiga nedgången på fondsidan, som blivit negativt, dvs. hushållen har nettosålt fonder, och den kraftiga ökningen i banksparande. En näraliggande tolkning är givetvis att hushållen sålt fonder och satt in pengarna på banken, under intryck av börsutvecklingen

Rimligen borde även det direkta aktiesparandet ha utvecklats negativt av samma skäl. Här finns dock än så länge inga uppgifter att tillgå inom ramen för finansräkenskapsstatistiken. Med utgångspunkt från de uppgifter VPC publicerar kan man dock notera att marknadsvärdet för aktier ägda av fysiska personer sjönk med drygt 55 miljarder kr mellan första och andra kvartalet. Om man antar att skillnaden i marknadsvärdet mellan kvartalen består av en börsnedgång på ca 8 % så skulle resterande förändring kunna tolkas som försäljning. Detta ger i så fall en minskning i nysparandet i aktier på drygt 12 miljarder, dvs. i samma storleksordning som för fondsparandet. Detta är dock en grov kalkyl som mer ska ses som en indikation.

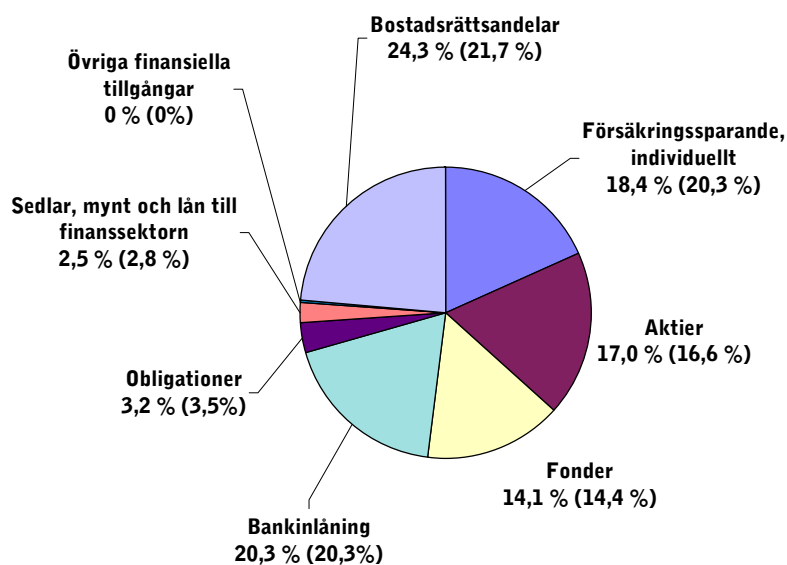
Hushållens finansiella portfölj

Ställning samt andelar

	2004			2005				2006	
	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.
Miljarder kronor									
Försäkringssparande, individuellt	663	671	600	603	613	614	619	624	627
procent	24,2	23,5	21,0	20,7	20,3	19,5	18,9	18,2	18,4
Aktier	413	413	446	461	500	555	565	628	576
procent	15,1	14,4	15,6	15,8	16,6	17,6	17,2	18,4	17,0
<i>Därav svenska aktier</i>	354	356	391	403	436	489	499	561	513
<i>procent av aktier</i>	85,8	86,2	87,5	87,3	87,2	88,2	88,3	89,3	89,0
<i>Därav utländska aktier</i>	59	57	56	59	64	66	66	67	63
<i>procent av aktier</i>	14,2	13,8	12,5	12,7	12,8	11,8	11,7	10,7	11,0
Fonder	375	374	390	404	434	464	484	520	477
procent	13,7	13,1	13,7	13,9	14,4	14,7	14,8	15,2	14,1
<i>Därav svenska fonder</i>	299,8	295,2	304,6	317,9	346,2	375,5	396,1	432,0	389,6
<i>procent av fonder</i>	80,0	78,9	78,1	78,6	79,7	80,9	81,8	83,1	81,6
<i>Därav utländska fonder</i>	75	79	85	86	88	89	88	88	88
<i>procent av fonder</i>	20,0	21,1	21,9	21,4	20,3	19,1	18,2	16,9	18,4
Bankinlåning*	572	589	568	588	611	631	617	642	688
procent	20,9	20,6	19,9	20,2	20,3	20,1	18,8	18,8	20,3
Obligationer	86	85	98	97	105	106	107	108	108
procent	3,2	3,0	3,4	3,3	3,5	3,4	3,3	3,2	3,2
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	81	81	84	81	85	85	88	84	84
procent	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,5	2,5
Bostadsrättsandelar	542	637	659	670	653	683	787	803	827
procent	19,8	22,3	23,1	23,0	21,7	21,7	24,0	23,5	24,3
Övriga finansiella tillgångar	7	,8	7	,1	9,6	9,6	10,2	10,0	9,3
procent					0	0	0	0	0
Totalt finansiella tillgångar	2 740	2 859	2 854	2 915	3 012	3 147	3 277	3 419	3 397
Portföljandelar totalt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

Hushållens finansiella portfölj 30 juni 2006
(30 juni 2005)



De stigande bostadspriserna, i synnerhet i vissa delar av landet, och den gynnsamma börsutvecklingen avspeglas i att aktier, fonder och bostadsrättsandelar fått växande vikt i hushållens samlade portfölj, medan aktie- och försäkringssparande fått maka åt sig andelsmässigt.

En annan infallsvinkel att se på förändringar i sparmönstren är att urskilja den andel av hushållens sparande som direkt och indirekt har anknytning till aktier, respektive vad som kan kallas räntesparande. Under 2004 och 2005 har det skett en tydlig andelsuppgång för det aktierelaterade sparandet - från 46 procent till 51 procent. Detta avspeglar återigen de stigande börsvärdena. Första kvartalet innebar en fortsättning på den trenden – som sen vände, av skäl som framgått.

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

	2004			2005				2006	
	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.
Miljarder kronor									
Aktiesparande ^{*)}	951	951	978	1 007	1 076	1 158	1 188	1 285	1 191
procent av portfölj	46	46	48	48	49	50	51	52	49
Räntesparande ^{**)}	1 097	1 119	1 069	1 092	1 135	1 159	1 151	1 183	1 230
procent av portfölj	54	54	52	52	51	50	49	48	51
Totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30% av individuellt försäkringssparande.

^{**)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 60% av individuellt försäkringssparande.

Det direkta ägandet i aktieportföljen

	2004			2005				2006	
	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.
Miljarder kronor									
Direktägda aktier	413	413	446	461	500	555	565	628	576
Total aktieportfölj ^{*)}	951	951	978	1 007	1 076	1 158	1 188	1 285	1 191
Andel av total aktieportfölj, procent	43	43	46	46	46	48	48	49	48

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30 % av individuellt försäkringssparande.

Om statistiken

Underlag till Sparbarometern görs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Finansinspektionen. Syftet är att snabbt ge en preliminär kalkyl över hushållens finansiella sparande och förmögenhet kvartalsvis. Publiceringen sker inom fem till sex veckor efter kvartalsskifte på Finansinspektionens hemsida, www.fi.se. Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom en månad efter kvartalsskifte.

Från och med redovisningen av 4:e kvartalet 2005 ingår även värdet av hushållens bostadsrättsandelar i tillgångsredovisningen. Serierna har även justerats bakåt i tiden för att inkludera dessa. Statistiken bygger på den senaste folk- och bostadsräkningen som uppdaterats med avseende på bl. a bostadsrättsombildningar. Prisfaktorn baseras på mäklarstatistik.

Sparbarometern bygger på samma begrepp som finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet och som styrs av internationella regler. Sparbarometern har därigenom samma definitioner som finansräkenskaperna vilket medför att uppgifterna har en god överensstämmelse med de uppgifter om hushållen som senare presenteras i de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Underlagen till Sparbarometern på SCB: s hemsida:
http://www.scb.se/templates/Product___7808.asp

Finansräkenskaperna på SCB:s hemsida:
http://www.scb.se/templates/Product___7770.asp

Kontaktpersoner

Finansinspektionen:

Hans Bäckström
08-787 80 80
hans.backstrom@fi.se

SCB:

Nicolai Nystrand, ekonom/statistiker
08-506 945 45
nicolai.nystrand@scb.se

Marianne Biljer, ekonom
08- 506 942 48
marianne.biljer@scb.se